

netwerk
tegen
armoede

Netwerk tegen Armoede

Aromagebouw / Vooruitgangstraat 323 bus 6 (3de verdieping) / 1030 Brussel /

tel. 02-204 06 50 / fax. 02-204 06 59

info@netwerktegenarmoede.be / <http://www.netwerktegenarmoede.be>

IEDEREEN GELIJK VOOR DE WET !?
15 MAART 2013

VZW

Inhoud

1.Overzicht per grondrecht	4
1.1.Wonen	4
1.1.1. Probleemstellingen	4
1.1.2. Case	4
1.1.3. Andere bevindingen	6
1.1.4. Algemeen	6
1.2.Energie	6
1.2.1. Probleemstellingen	6
1.2.2. Mogelijke pistes en ondernomen stappen	6
1.2.3. Algemeen	7
1.3.Gezondheid	7
1.3.1. Probleemstellingen	7
1.3.2. Cases zorgverzekering	7
1.3.3. Cases dringende medische hulp.....	9
1.3.4. Case controledokter invaliditeit.....	9
1.3.5. Algemeen	9
1.4.Inkomen	9
1.4.1.Probleemstellingen	9
1.4.2. DAVO.....	9
1.4.3.Vermindering werkloosheidsvergoeding, langdurig werklozen.....	10
1.4.4. Koppeling schorsing RVA/weigering leefloon.....	11
1.4.5. Algemeen	11
1.5.Werk.....	12
1.5.1.Probleemstellingen	12
1.5.2. Op zoek naar werk.....	13
1.5.3. Algemeen	13
1.6.Onderwijs.....	13
1.6.1. Probleemstellingen	13
1.6.2. Commissie zorgvuldig bestuur	14
1.6.3. Verder genomen stappen.....	15
1.6.4. Advies aan commissie zorgvuldig bestuur.....	16
1.7.Telecom	17
1.7.1.Probleemstellingen	17
1.7.2.Case	17
1.8.Schulden	18
1.8.1.Probleemstellingen	18
1.8.2. Cases Collectieve schuldenregeling	18
1.8.3. Case onrechtmatige bedingen in contracten	19
1.8.4. Algemeen	20
1.9. Gezin	20
1.9.1. Probleemstellingen	20
1.9.2. Cases.....	21
1.10.Overige grondrechten	21
2.Samenwerkingen.....	21

2.1. Project CNTR	21
2.2.Samenwerking BJB.....	22
2.3.Vlaamse ombudsman / Kinderrechtencommissariaat	22
2.4.Vlaams Centrum Schuldenlast (VCS)	23
3.Collectief vorderingsrecht van Vlaams netwerk	23
4. Algemene conclusies	24

1.Overzicht per grondrecht

1.1.Wonen

1.1.1. Probleemstellingen

- uithuiszettingen
- recht op wonen : resultaatsverbintenis of inspanningsverbintenis
- Keuzevrijheid sociale woningen
- kwaliteit van private huur : ongeschiktheid en de problematiek om dan een andere woning te vinden
- kwaliteit sociale woningen : te laat renoveren, weigeren om te renoveren, schade door gebrek aan kwaliteit
- co-housing en andere vormen van solidair wonen

1.1.2. Case

1.1.2.1. keuzevrijheid sociale woonhuur

- Verzoekschrift Raad van State samen met VOB¹
 - Memorie van antwoord tegenpartij op 23 april 2012²
 - Memorie van wederantwoord op 25 juni 2012³
 - Er zijn geen vaste termijnen voor het auditoraat om een verslag op te maken.
 - Het kan zowel weken, maanden als jaren in beslag nemen. In tegenstelling tot vroeger wordt een arrest in de regel binnen 1 à 2 jaar uitgesproken.
 - De auditeur geeft in zijn verslag een beoordeling van de zaak. De partij waarvan het standpunt niet wordt gedeeld door de auditeur heeft de verplichting om een verzoek tot voortzetting / laatste memorie in te dienen binnen de 30 dagen nadat het auditoraatsverslag is betekend. Indien geen voortzetting wordt gevraagd, wordt naar gelang het geval de afstand van het beroep vastgesteld (auditeur meent dat het beroep moet worden verworpen) of ambtshalve de vernietiging uitgesproken (auditeur meent dat het beroep moet worden ingewilligd). Indien een verzoek tot voortzetting

¹ Bijlage 1

² Bijlage 2

³ Bijlage 3

wordt ingediend is er nog een zitting voor de Raad van State waar het standpunt beknopt kan worden toegelicht. De zaak wordt vervolgens in beraad genomen en voor uitspraak gesteld.

- Eindarrest⁴ geveld op 18 februari 2013 : het arrest nr. 222.544 van 18 februari 2013 waarin het beroep tot nietigverklaring van artikel 3, B. VI. Reg. 30 september 2011 tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2007 tot reglementering van het sociale huurstelsel ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode en tot wijziging van artikel 17 van het besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2007 houdende de financiering van de sociale huisvestingsmaatschappijen voor de realisatie van sociale huurwoningen en de daaraan verbonden werkingskosten (Belgisch Staatsblad 25 november 2011) is vernietigd.
- De Raad van State heeft vooreerst evenzeer geoordeeld dat ook het beroep namens de vzw Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen als ontvankelijk moet worden beschouwd. Het arrest wijkt hiermee af van het advies van de auditeur:
- *4.8. Het voormelde statutair doel is voldoende duidelijk en specifiek. De bestreden beslissing bevat een beperkende regeling van de keuzevrijheid van een kandidaat-huurder van een sociale huurwoning. Een dergelijke regeling kan het maatschappelijk doel van de tweede verzoekende partij rechtstreeks en ongunstig raken, zodat zij er belang bij heeft om de vernietiging ervan te vorderen.*
- Op het vlak van de beoordeling van het eerste middel treedt de Raad van State het verzoekschrift en het advies van de auditeur bij:
- *Hieruit blijkt dat de decreetgever deze bepaling beschouwt als één van de "bijkomende waarborgen (...) voor de kandidaat-huurder in verband met de gevolgen van zijn kandidatuur" en "(d)e decretale regeling m.b.t. de registers moet de rechtszekerheid aan de kandidaat-huurder ten goede komen" (Parl.St. VI.Parl. 1996-97, nr. 654/1, 40). Door in de bestreden bepaling de keuze met betrekking tot het gewenste type van woning te verenigen tot een keuze op grond van de in de bestreden bepaling omschreven criteria, wordt de door het decreet principieel gewaarborgde vrije keuze van de kandidaat-huurder in strijd hiermede beperkt.*

1.1.2.2. Referentie-adres

Vele mensen krijgen geen referentie-adres . Dikwijls is de reden dat ze tijdelijk ergens bij inwonen en bijgevolg niet echt op straat staan. Het is niet omdat iemand uit de nood wil helpen dat deze persoon ook bereid is om het referentie-adres daar te plaatsen. Eén

⁴ Bijlage 4

vrouw krijgt op deze manier geen rekening en bijgevolg ook geen terugbetalingen van de ziekenbriefjes van de mutualiteit, die op een rekening moeten betaald worden.

1.1.3. Andere bevindingen

- Procesfonds bij VOB en Huurdersbonden :
 - Principekwesties
 - Per jaar : 4 à 5 vonnissen (cassatie en GH)
 - Vonnissen doorsturen naar Rechtsleerauteurs om verder te laten doorsijpelen (conflict met project CNTR, omdat rechtsleerauteurs betalend publiceren en project CNTR heeft bedoeling gratis ter beschikking te stellen, VOB heeft hier nog gesprek met CNTR rond)
 - Advocaat wordt gekozen door huurdersbond
 - Cliënten ondertekenen document waarbij ze moeten voldoen aan een aantal criteria en zich houden aan en aantal voorwaarden. VOB betaalt advocaat, meeropbrengst van vonnis komt naar VOB om kosten te dekken.
 - VOB zoekt op dit moment nog naar getuigenissen en dus mogelijke cases voor een rechtszaak rond huurwaarborgen
 - VOB contacteert huurdersbonden om te kijken of er plaatselijk gezamenlijk een case kan worden opgenomen.

1.1.4. Algemeen

In 4 cases werden verdere stappen gezet rond wonen. 2 cases werd via bemiddeling opgelost, 1 case werd stopgezet door betrokkene en 1 case werd gewonnen voor de Raad van State.

1.2.Energie

1.2.1. Probleemstellingen

- budgetmeter en CSR
- prijzen
- principe van voorafname schuld bij opladen budgetmeter

1.2.2. Mogelijke pistes en ondernomen stappen

- Samenwerking met Werkgroep Energie / Samenlevingsopbouw
- Als mensen met een budgetmeter overstappen naar de CSR, wordt de budgetmeter dan afgesloten ? Zo neen, hoe gaat het dan bij het opladen van de budgetmeter, want daar word telkens een voorafname op gedaan voor de betaling van de schuld, terwijl dat dit in een CSR toch niet de bedoeling kan zijn. Wat met de nieuwe schulden die worden aangegaan rond energie ?

- Juridische informatie ingewonnen bij VCS (Robin Van Tright). VCS is bereid om mee het dossier juridisch te ondersteunen. Thijs neemt contact op met Ellen en / of Mieke om concrete getuigenissen te verzamelen. Thijs bekijkt of we een afspraak kunnen maken met de ombudsman van de VREG hieromtrent of eventueel rond nog andere topics.

1.2.3. Algemeen

Uiteindelijk werd geen enkele case weerhouden .

1.3. Gezondheid

1.3.1. Probleemstellingen

- Facturen ziekenhuis : incorrecte aanrekeningen
- Zorgverzekering : hetzelfde bedrag voor iedereen, geen rechtstreekse afhouding via fiscaliteit, mensen begrijpen brieven niet die toekomen (moet ik dit betalen ?), aangetekende brieven worden genegeerd.
- Dringende medische hulp
- Controledokters invaliditeit

1.3.2. Cases zorgverzekering

voorafgaand

Het innen van de zorgverzekering verloopt via de mutualiteit. De mutualiteit stuurt een gewone brief naar elke persoon boven de 25 jaar. Men is verplicht om aan te sluiten. De mutualiteit stuurt per jaar 2 brieven bij niet-betaling. Als er 4 jaar op rij niet wordt betaald zijn er in totaal 9 brieven verstuurd en 1 aangetekend schrijven. Het dossier wordt dan aan de zorgverzekeringskas gestuurd die op haar beurt ook een aangetekend schrijven verstuurd. Als op laatste aangetekend schrijven niet wordt ingegaan, dan volgt een boete en onmiddellijke doorverwijzing naar deurwaarder. Idem als aangetekend schrijven niet wordt opgehaald. Na uitpluizen rechtspraak blijkt dat het niet ophalen van een aangetekend schrijven overeenkomt met het toch gekregen te hebben (geen enkele reden is geldig om een aangetekend schrijven niet op te halen). Dit laatste aspect aankaarten heeft dus erg weinig zin. Men kan binnen de maand van de laatste aangetekende brief een bezwaarschrift indienen bij de zorgverzekering waarna een commissie dit bekijkt en eventueel de boete kwijtscheldt.

Na een gesprek met de Vlaamse ombudsman blijkt duidelijk dat na verschillende klachten enkele jaren geleden de Zorgverzekeringskas erg strikt is in het bijhouden van de bewijzen van de aangetekende zendingen omtrent het niet betalen van de zorgverzekering en de boetes.

Case 1

S. en A. uit B. betaalden 4 jaar geen zorgverzekering. Zij zeggen geen brieven te hebben gekregen, noch de 2 aangetekende zendingen. De deurwaarder kwam over de vloer januari

2012. Beiden moeten enkele honderden euro's betalen. Weinig spreiding mogelijk. Beide rekeningen verschillen in kosten en bijkomende bedragen.

Aangetekend schrijven aan de zorgverzekeringskas vertrokken op 11/04/2012 met de vraag om te bewijzen of aangetekende schrijvens wel degelijk zijn verstuurd. Het is te laat om een echt bezwaarschrift in te dienen.

Deurwaarder : telegram gestuurd naar S. op 03/04/2012 (met vermelding : Donderdag opladen, vrijdag verkoop), geen gele brief ontvangen.

Na telefoon met vraag over verduidelijking van de kosten : overzicht van resterende kosten ontvangen op 11/04/2012

Antwoord op aangetekend schrijven aan zorgverzekering : beschouwen ons aangetekend schrijven als een bezwaarschrift. Deurwaarder werd op de hoogte gesteld. Voorlopig stoppen met betalen. Antwoord commissie zorgverzekering afwachten.

Antwoord van Vlaamse Zorgverzekering op 10 juli 2012⁵ waarin wordt gestipuleerd dat bezwaarschrift te laat was ingediend (wisten we op voorhand natuurlijk), maar ze sturen tevens een bewijs mee dat de aangetekende zending wel degelijk is verstuurd.

Deurwaarder mag nu opnieuw uitvoeren (wat ook gebeurd is ondertussen op 25 juli 2012) en eist bedrag in 1 keer terug. Geen verdere spreiding mogelijk.

- b. heeft geen aangetekende zending van de zorgverzekering met antwoord gekregen. Deurwaarder int nochtans wel ook van A. verder.

Conclusie

Strikt juridisch is niks in te brengen in deze case. Blijft natuurlijk de vraag of het aangetekend schrijven wel degelijk bezorgd is, maar dat is een feitenkwestie en dus niet te bewijzen (als je kan bewijzen dat aangetekend schrijven werd verstuurd, dan juridisch in orde)

Blijft natuurlijk de kwestie van : gelijke betaling voor iedereen, ongeacht het inkomen. Vele MIA kennen de zorgverzekering niet en weten niet dat het bedrag verplicht te betalen is. Er moet toch een systeem te bedenken zijn dat het via de fiscaliteit kan geregeld worden (Brussel wordt als excuus gebruikt om dit niet te doen). Weinig mensen in armoede maken bovendien gebruik van de zorgverzekering als ze zouden kunnen. Bovendien wordt voor elk jaar dat niet betaald werd, pro rato een bedrag van het zorgverzekeringsbedrag afgehouden.

Case 2

Persoon in kwestie merkt dat hij de zorgverzekering in kwestie te laat heeft betaald. Hij neemt contact op met de mutualiteit om te vragen wat hij moet doen. Hij heeft geen

⁵ Zie kopie

aanmaningsbrieven ontvangen van de mutualiteit. Mutualiteit zegt hem de betaling in orde te brengen , maar dat hij alsnog geschorst zal worden van de zorgverzekering. Persoon vraagt of hij dit bevestigd kan worden op papier , want dat hij anders niks heeft om tegen in beroep te gaan. Dit gebeurt niet. M.a.w. persoon zal op het moment dat hij de uitbetaling van een bedrag van de zorgverzekering nodig heeft geconfronteerd worden met een schorsing van enkele maanden, maar geen manier meer hebben om hier tegen in beroep te gaan . Zaak is aanhangig bij zorgverzekering zelf, nog geen antwoord gekregen tot op heden.

1.3.3. Cases dringende medische hulp

Er zijn verschillende cases tot bij ons gekomen via de verenigingen waarbij er geweigerd wordt van dringende medische hulp te verlenen. In een aantal gevallen is dit een steeds weerkerende praktijk bij bepaalde ziekenhuizen. In 1 geval is de patiënt overleden aan de gevolgen van niet-behandeling wat een verderzetten van de procedure (klacht bij ombudsdienst ziekenhuis, verdere klacht, eventuele procedure) onmogelijk maakt, aangezien deze persoon geen familie in België heeft en andere mensen niet gemachtigd zijn dit te doen in zijn naam.

De Brusselse verenigingen maakten al een memorandum omtrent deze thematiek en verzamelen op dit moment bewijzen om een juridische procedure te kunnen opstarten.

1.3.4. Case controledokter invaliditeit

Er komen verschillende vragen binnen rond het meer en meer schrappen van de invaliditeit van mensen. 1 klacht kwam binnen rond het zeer onbeschoft gedragen van een controledokter van de FOD , in aanwezigheid van een werker van de vereniging. In samenspraak met de mevrouw in kwestie werd een klacht ingediend via het Vlaams Patiëntenplatform.

1.3.5. Algemeen

In totaal werden 5 cases weerhouden. 1 persoon is overleden, bij 2 anderen wachten we nog op een antwoord van de betreffende dienst, in 1 case worden nog bewijzen verzameld. 1 case liep dood na alle genomen stappen, wegens te weinig grond om voor de rechtbank te behandelen.

1.4. Inkomen

1.4.1. Probleemstellingen

- DAVO
- Degressiviteit werkloosheidsvergoedingen
- Koppeling schorsing RVA / schorsing OCMW

1.4.2. DAVO

- verschillende verenigingen en particulieren belden, mailden of schreven met vragen rond de werking van DAVO. Het gaat over laattijdige doorstortingen van afhoudingen, het niet juist of onvolledig zijn van overzichten, het zodanig veel afhouden dat men niet meer kan leven , laat staan menswaardig leven, het niet-naleven van bezoekenregelingen

en het moeilijk kunnen vastleggen van de hoogte van alimentatiegeld of verandering van inkomenssituaties meenemen hierin. (zie ook 'Gezin')

Vanuit de POD MI is er ook een verslag van verschillende ervaringen van ervaringsdeskundigen met DAVO (zowel als onderhoudsplichtige als als onderhoudsgerechtigde).

Wetsvoorstel ingediend door Cindy Franssen (senaat) en Sonia Becq (kamer).
Nieuwsbrief Vlaams netwerk.

Overleg Cindy Franssen

Doorgeven opmerkingen voor amendementen.

Oproep in nieuwsbrief rond ervaringen.

Manu Chiquero : SOS Papa : ervaringen van vaders met DAVO (weinig op terug te vinden rond DAVO)

Nog enkele ervaringen in Forum Inkomen (doch zeer beperkt)

Verslag ⁶ van alle ervaringen gebundeld en bezorgd aan Cindy Franssen.

1.4.3.Vermindering werkloosheidsvergoeding, langdurig werklozen

Op 28 september diende het Netwerk tegen Armoede een verzoek tot schorsing en vernietiging⁷ in voor de Raad van State betreffende het KB van de versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen.

We deden dit op basis van de volgende juridische argumenten:

- Gebrek aan transparantie: regelgeving wordt zeer ingewikkeld, waardoor mensen niet meer weten waar ze aan toe zijn. De regering kan ook niet zeggen (of ze wil niet) hoeveel mensen hierdoor getroffen gaan worden. Mensen zullen pas weten of ze door de degressiviteit getroffen zijn, wanneer ze in november hun uitkering gestort krijgen.

- Stand-still: de degressiviteit is in strijd met de grondwet (artikel 23 van de grondwet uit 1994 stelt dat er op sociaal vlak een stand-still moet zijn, maatregelen op vlak van uitkeringen mogen mensen niet in een slechtere sociale en/of financiële situatie doen belanden). Dit kan enkel als dat afdoende gemotiveerd wordt, wat hier helemaal niet gebeurd is.

- Het is ongrondwettelijk om een dergelijke maatregel via koninklijk besluit door te voeren. Dit hand langs het parlement moeten passeren.

Het Netwerk treedt hier op als enige partner. Vermits het KB nog geen uitwerking had op het moment van inwerkingtreding is het voor particuliere mensen zeer moeilijk in te schatten welke de gevolgen zullen zijn in hun individueel geval. Door de complexiteit van de materie kon hier ook de vakbond geen antwoord op geven.

⁶ Bijlage 6

⁷ Bijlage 7

Terwijl op dit moment de procedure nog loopt , komen wel vele getuigenissen binnen van mensen die het met minder moeten stellen en welke gevolgen dit voor hen allemaal heeft.

De schorsing werd behandeld op 20 december 2012 en daar afgewezen⁸. Vooral op basis van het feit dat we als Netwerk tegen Armoede geen belang zouden hebben in deze . Vermits we ondertussen wel een positieve uitspraak hebben over deze materie (zie boven) , weliswaar van een andere kamer bij Raad van State , kan ons helpen.

We wachten op dit moment de procedure af voor de vernietiging en verzamelen zoveel mogelijk gegevens omtrent bedragen, gevolgen voor sociale huisvesting, aanvullende steun door OCMW, lacunes in de wetgeving (bv. welke opleidingen tellen mee, wat als je op een wachtlijst staat en opleiding start niet ? , ...)

1 persoon die door zeer specifieke omstandigheden uit de boot valt , heeft zelf het heft in handen genomen om via ombudsman en andere kanalen de discrepanties in de wet aan te vechten. Als dit niet lukt, gaan we naar de arbeidsrechtbank.

Voor ons is in deze evenzeer het debat omtrent de materie belangrijk en zijn er wel verschillende organisaties die ons daarin ondersteunen.

1.4.4. Koppeling schorsing RVA/weigering leefloon

Meer en meer krijgen we verhalen uit de verenigingen maar ook via mail , telefonisch en per brief van mensen die geschorst werden door de RVA voor langere of kortere periode en ook geen leefloon ontvangen . Dikwijls wordt de reden aangehaald dat er geen bereidheid is tot werken (vermits men geschorst is door RVA wegens werkonwillig). Het gevolg is dat verschillende mensen maandenlang zonder enige vorm van inkomen zitten, waardoor de schulden worden opgestapeld of zelfs mensen uit hun huis worden gezet.

In beroep gaan tegen de beslissing van de RVA of die van het OCMW neemt ettelijke maanden in beslag voor de arbeidsrechtbank en is sommige arrondissementen wordt blindelings de redenering van het OCMW of RVA gevolgd.

Op dit moment volgen we 3 dossiers waarbij de persoon in beroep is gegaan tegen de weigering van het leefgeld door het OCMW, maar alle drie de procedures zijn nog lopende.

1.4.5. Algemeen

We hebben over de 20 cases verzameld rond het thema inkomen, daar zitten er een heleboel bij rond de degressiviteit van de werkloosheid en deze worden gebruikt in de zaak voor de Raad van State. 3 cases rond weigering leefloon lopen voor de arbeidsrechtbank.

⁸ Bijlage 8

1.5.Werk

1.5.1.Probleemstellingen

- **OCMW's** zijn meer en meer aan het inzetten op **activering** en verruimen dit ook naar **vrijwilligerswerk**. Als mensen (op een bepaald moment) niet kunnen werken, dan kunnen/moeten ze vrijwilligerswerk doen. Daarbij wordt geargumenteed dat dit binnen het recht op maatschappelijke integratie past én dus een opdracht is van het OCMW om cliënten te activeren naar vrijwilligerswerk. Daarbij aansluitend zien we ook dat OCMW's het doen van vrijwilligerswerk koppelen aan leefloon en/of aanvullende steun. In Gent en Antwerpen zijn er plannen in opmaak om vrijwilligerswerk en aanvullende steun te koppelen aan mekaar (van horen zeggen).

Verder juridisch onderzoeken vanuit:

- De OCMW-wetgeving
- Wetgeving rond aanvullende steun en het gelijkheidsbeginsel
- Regelgeving vrijwilligerswerk
- Recht op Maatschappelijke integratie

Samenlevingsopbouw Antwerpen (Viviane Gerrits) heeft ook een juridisch luik in hun werking, waar ze de activering door OCMW Antwerpen juridisch onderzoeken.

Overleg 23/2 met Rein Domus (SO Antwerpen)

SO heeft enkele dossiers lopen bij AR in functie van schorsing van leefloon, vooral in het kader van taalactivering.

De doelgroep zijn vooral allochtonen. De opbouwwerkers van de verschillende teams hebben elk slechts enkele dossiers te behandelen, omwille van de grote workload.

Het is zeer moeilijk om een pro deo te pakken te krijgen voor de verdediging van de dossiers, omwille van vooroordelen, te weinig materiële kennis, geen tolk voorzien voor bespreking of tijdens zitting. Extra moeilijkheid is dat mensen geen papieren bijhouden en dat de bewijzen dan zeer moeilijk te vormen zijn.

In de praktijk houdt SO zich vooral bezig met het verzamelen van de bewijslast.

Bij de schorsing zijn de redenen op papier dikwijls niet de echte redenen van de schorsing.

Er zijn nogal wat achterliggende redenen, zoals Nederlandse en Spaanse route (uitputten soc. ZH rechten, vluggere afbouw van werkloosheidsvergoeding).

Gevolgen van schorsing zijn groot : geen recht op art. 60 ...

Aan de kant van het OCMW speelt dikwijls de idee of het vermoeden van fraude.

SO denkt erover om een opbouwwerker vrij te stellen voor een juridisch project.

Geen rechtszaken rond het niet krijgen van leefloon, enkel van schorsing (wie iets nog niet heeft ontvangen, weet niet wat hij mist en is dus minder geneigd om een zaak aan te spannen).

Mensen die zaken willen aanspannen zijn nogal combattief. Er is geen terughoudendheid (kan te maken hebben met niks meer te verliezen hebben).

-Interimarbeid⁹

1.5.2. Op zoek naar werk

Problemen met het niet-consequent zijn van beslissingen van RVA en VDAB (toch geschorst door RVA, terwijl VDAB een positief verslag maakte; geschorst wegens op een wachtlijst staan voor een opleiding en ondertussen niet genoeg sollicitaties kunnen voorleggen)

Problemen met mensen die één of andere vorm van arbeidshandicap hebben (CVS, ADD, ...) die veel problemen geven in het vinden van werk.

Op dit moment een 4-tal cases waar via mutualiteit, vakbond, ... een oplossing gezocht wordt voor de individuele situatie.

1.5.3. Algemeen

Werk loopt erg gelijk met Inkomen. De cases zoals hierboven beschreven zijn er een 6-tal, geen enkel op dit moment via de gerechtelijke weg.

1.6.Onderwijs

1.6.1. Probleemstellingen

In november 2011 heeft de overleggroep onderwijs een potentiële lijst opgesteld van bestaande mistoestanden in het onderwijs, waar de wetgeving met de voeten wordt getreden, die men juridisch willen aanklagen.

- het omzeilen van de maximumfactuur in het basisonderwijs door niet officiële 'facturen' aan de schoolpoort.
- Leerling krijgt geen rapport zolang schoolfacturen niet zijn betaald.
- Wanneer een huistaak op de pc niet is gedaan krijgt het kind een nul. (thuis was er tijdelijk geen internet of inkt van printer was op).
- Breed onderwerp : de manier van uitsluitingen die worden toegepast. Bv dat ouders maar drie dagen de tijd hebben om te reageren...
- Geen lijst van kosten in het begin van het schooljaar (secundair onderwijs).
- De verplichting door de school om drankjes op de school te kopen.
- Niet betalen van de schoolfacturen = geen eten voor de kleuter.

⁹ zie Dossier Interimarbeid

- De school organiseert een activiteit dat geld kost. De ouders hebben de keuze om het kind al dan niet te laten meegaan. De leerlingen die niet meegaan moeten op school blijven. Toch moeten de ouders de helft van de activiteit betalen als hun kind niet meegaat.
- Tijdens de inschrijvingen wordt geen weigeringsattest door de school meegegeven. (normaal gezien een kwestie voor de LOPs maar dit komt ook voor buiten LOP-gebieden).
- Leerkrachten die bijles geven op school tegen betaling.
- Verplicht boeken kopen via de school (niet via derden).
- In september 2012 (Gent, Antwerpen en Brussel) : wie heeft geen kleuterschool (binnen een redelijke afstand)

1.6.2. Commissie zorgvuldig bestuur

Bovenstaande probleemstellingen kunnen aangeklaagd worden via de commissie zorgvuldig bestuur (behalve de LOP materies uiteraard).

Het voordeel van deze commissie is dat ze laagdrempelig is (gewone brief, geen advocaat nodig, geen publiek aanwezig), maar nog niet laagdrempelig genoeg. VN maakte daarom een afspraak met de commissie om de mogelijkheden te bekijken de procedure nog laagdrempeliger te maken.

Voorafgaand overleg 27/2/2012 : commissie zorgvuldig bestuur

- VN maakt een mail met officiële vraag aan commissie of ze als organisatie een klacht kunnen neerleggen en of deze klachten anoniem mogen zijn. Mits een officieel advies, kunnen we dat ook gebruiken in onze communicatie naar scholen toe.
- Er zijn al verschillende adviezen gepubliceerd op de website rond vragen die leven in de overleggroep.
- Een eerste stap in de procedure is met deze adviezen naar de school in kwestie te stappen om zich in regel te laten stellen. We zetten commissie in kopie, zodat ze de procedure kunnen volgen. Als er positief gevolg wordt gegeven aan deze procedure, is de zaak afgehandeld en maken we dit ook zo over aan de commissie.
- Als dit niet lukt, kan een officiële klacht worden ingediend bij de commissie. Zij doen dan uitspraak over de klacht. De klacht wordt ingediend min. 3 weken voor de dag van de zitting. Scholen krijgen immers 14 dagen tijd om in verweer te gaan.
- Na de uitspraak is er nog een beroepsprocedure voorzien bij de Vlaams regering.
- De laatste stap is RVS, maar is tot nu toe in deze nog niet eerder gebeurd.
- Bij de uitspraak van een klacht krijgt de school een termijn om zich in regel te stellen, als dit niet gebeurt, heeft de commissie een stok achter de deur door een financiële sanctie uit te spreken.

Zitting Commissie zorgvuldig bestuur 19 maart 2012

Sieg en Hilde mochten tijdens de zitting onze vragen komen verdedigen.

Een klacht anoniem indienen (zelfs als de namen gekend zouden zijn op het netwerk) is niet mogelijk, omwille van de vrees van afrekeningen of wilde klachten (anonimiteit geldt dan voor allen)

Een klacht indienen in naam van een concreet gezin, zij het niet anoniem, kan niet. Er is geen juridische basis voor in het Armoededecreet, er is ook geen andere juridische basis voor. Men vreest ongeldig verklaringen voor de raad van State.

Wat kan wel : een gezin in armoede vertegenwoordigen op de zitting, zonder dat dit gezin aanwezig hoeft te zijn. De klacht zelf vertrekt wel vanuit het gezin en bijgevolg ook alle correspondentie. We maken een officieel schrijven op waarin VN wordt aangeduid als vertegenwoordiger (als het gezin dit wil uiteraard).

Voorafgaande aan de officiële klacht, kunnen we optreden als bemiddelaar van het gezin tov de school en briefwisseling met hulp van de reeds gegeven adviezen vragen.

De commissie stelde ook dat we ook principiële vragen kunnen stellen of vragen die gelden rond meer algemene zaken.

De commissie vroeg ons ook om reeds gegeven adviezen wat verder te bestuderen en aanvullingen of zaken die nog niet duidelijk genoeg zouden zijn door te geven.

De commissie gaf ons tevens te kennen ons als experten te willen inschakelen voor bepaalde zaken, zoals nu ene lopende zaak rond het verplicht aankopen van ICT materiaal in een school.

Een officieel antwoord van de commissie volgt per brief¹⁰.

1.6.3. Verder genomen stappen

Overleggroep 2 maart 2012

Overleggroep heeft beslist om niet te prioriteren, maar alle mogelijke pistes open te laten om te kunnen behandelen. Als er zich toch een prioritering zou opdringen, dan in functie van : hoe relevant voor het geheel van MIA.

RVB 29 maart 2012

RVB beslist dat we verder kunnen werken rond de commissie zorgvuldig bestuur en hierbij alle verenigingen betrekken. Het dient nog wel voorgelegd te worden op de overleggroep onderwijs.

OG onderwijs 20 april 2012

¹⁰ Bijlage 10

OG beslist dat verenigingen die deel uitmaken van de OG plaatselijk hun overleg kunnen optimaliseren door gebruik te maken van beslissingen Commissie zorgvuldig bestuur. Sieg maakt een document hierrond op dat kan gebruikt worden.

OG beslist dat in de weekmail een oproep komt aan verenigingen om ervaringen rond de topics die de OG naar voren schoof mee te delen, zodat we cases kunnen uitzuiveren en aan de slag gaan.

OG betreurt het feit dat klachten niet anoniem kunnen(maar het feit dat VN kan vertegenwoordigen op de hoorzitting is dan weer positief).

OG beslist dat in samenspraak met de stafmedewerker communicatie er een actie kan opgezet worden in de pers rond diploma's in juni en / of kosten in augustus/september.

1.6.4. Advies aan commissie zorgvuldig bestuur

De commissie zorgvuldig bestuur vroeg ons advies ivm met de case rond de I-pads. Er is een uitspraak van de commissie die ons advies volgde . De school is in beroep gegaan tegen de beslissing

1.6.5. Cases

Schorsing uit de kleuterklas wegens onhandelbaar gedrag.

Toen de mama haar dochter kwam ophalen vond ze haar dochter bij de directrice en 2 zorgleerkrachten. Die vertelden haar dat haar dochter onhandelbaar was in de klas (roepen, schoppen, niet luisteren) en dat ze daarom de volgende dag en de week erop (de laatste week van het schooljaar) niet meer welkom was op school.

Uiteindelijk is de mama, na overleg met ons, nog eens gaan praten met de directie. We wezen haar op haar rechten (schorsing mag niet zomaar uitgevoerd worden, moet in overleg met de klassenraad en schriftelijk bevestigd worden). Uiteindelijk heeft de school haar toch de laatste week les laten mee volgen, ze werd dus maar 1 dag effectief geschorst.

Wij vinden het totaal ongepast om kinderen van zo'n jonge leeftijd te schorsen. De mama beseft dat haar dochtertje niet de gemakkelijkste is, maar dat komt door de moeilijke thuissituatie en met een schorsing los je daar natuurlijk niets mee op.

De mama wilt de situatie voorlopig zo laten, ze heeft ook andere kinderen op die school en wilt voorlopig afwachten om stappen te ondernemen.

Inschrijvingsbeleid Leuven

De manier waarop kinderen worden ingeschreven in Leuven lijkt niet te stroken met hetgene dat in een brochure wordt aangekondigd.

Men zou alleen rekening houden met het al dan niet recht hebben op de schooltoelage en niet op andere criteria (zoals diploma moeder).

Op dit moment worden voorbeelden gezocht om dit te staven, wat niet zo evident is.

1.7.Telecom

1.7.1.Probleemstellingen

- Misbruiken telecomwetgeving

1.7.2.Case

Mevrouw MLC uit B is aangesloten bij Belgacom voor Internet, vaste telefoon, digitale televisie en GSM. De 4 contracten hebben een verschillende opzegdatum. Omdat mevrouw MLC wil besparen en haar jongste dochter de deur uit is, wil ze haar contracten opzeggen. Met een geldig aangetekend schrijven zegt ze het eerste contract (namelijk de digitale televisie) op. Ze krijgt een bevestigingsbrief van deze opzegging. In deze opzeggingsbrief staat ergens achteraan ergens ook in vage omschrijvingen dat ze zich nu verbonden heeft tot een nieuw 'package'. Mevrouw MLC reageert hier niet op en denkt dat de opzegging in orde is. Bij de volgende factuur van Belgacom ziet ze echter dat de opzegdata van de drie resterende contracten verschoven zijn met 10 maanden (!). Ze neemt onmiddellijk de telefoon en vraagt om uitleg. Aan de telefoon wordt haar duidelijk gemaakt dat ze maar had moeten reageren op de brief waar haar opzegging werd vermeld en tevens ook haar nieuw contract. Maar dat het daar nu te laat voor is en dat ze de nieuwe opzeggingstermijnen moet respecteren. Op dit moment komt haar dossier op het Vlaams Netwerk terecht. (*Ik probeerde het alleen, ik deed alles juist en toch lukt het me niet. Als jullie proberen zal het zeker wel lukken, mij lukt het toch niet,...*) Het Vlaams netwerk maakt samen met mevrouw MLC een aangetekend schrijven op waarin ze de nieuwe contracten betwisten. Een 4-tal weken later krijgt mevrouw MLC op een avond na 20u telefoon van een Service Center van Belgacom die haar meldt dat haar aangetekend schrijven op niks is gestoeld en dat de nieuwe data stand houden. Het VN roept de hulp in van de jurist van VCS. Hij maakt een juridische argumentatie op van een paar bladzijden die mevrouw MLC opnieuw aangetekend verstuurt. Na een 4-tal weken wordt mevrouw MLC opnieuw op een avond na 20u opgebeld door, naar eigen zeggen, iemand hoog in rang bij Belgacom. Hij deelt haar mee dat het in orde is en dat ze de oorspronkelijke data mag hanteren en dus geldig opzeggen. Hoewel de wet dit voorschrijft, komt er dus weerom geen schriftelijk antwoord. We zijn op dit moment dus nog altijd niet zeker of de zaak nu beklonken is. Mevrouw MLC zegt aangetekend (we zijn ondertussen 4 aangetekende zendingen ver!) de 2 volgende contracten op op de oorspronkelijk gezette datum. Na enkele weken komen de brieven met de melding dat de opzegging is aanvaard. Einde verhaal. De stap naar de ombudsman Telecom moet niet gezet worden.

Dit is uiteraard geen case uitsluitend voor mensen in armoede. Maar het toont wel aan dat slechts na 4 aangetekende zendingen en de hulp van een juridisch onderbouwde aangetekende zending het probleem werd rechtgezet. We gebruiken deze case (mits toestemming van mevrouw MLC) voor verder lobbywerk rond de telecomwetgeving en de manier waarop klanten bejegend worden.

Opmerking : ondertussen is de wetgeving aangepast en kan men zonder opzegvergoeding overstappen.

1.8.Schulden

1.8.1.Probleemstellingen

- moeilijkheden rond communicatie schuldbemiddelaar
- kosten deurwaarder
- misbruik kredietovereenkomsten
- problemen met 'zwarte lijst'
- Onrechtmatige bedingen in contracten

1.8.2. Cases Collectieve schuldenregeling

- Zeer veel telefonische vragen omtrent nieuwe wetgeving CSR : wanneer van toepassing, hoe interpreteren ???
- Veel telefonische vragen van werkers verenigingen rond problemen CSR. Vooral informatieve vragen : wat kan ? Wat is correct ? hoe handelen ? Wat beste aanpak ? hoe werkt procedure ? *er is geen mogelijkheid om als particulier of als werker informatie te vragen of eerstelijns hulp omtrent CSR. Het VCS werkt voor CAW's en OCMW's. Het is niet evident om telefonisch bij OCMW of CAW informatie te vragen als particulier of werker als geen dossier of zelfs als wel een dossier.*
- J. uit M. heeft al 7 jaar een schuldbemiddelaar. De relatie is erg verzuurd en niets lijkt nog mogelijk. De persoonlijke situatie van J. is erg veranderd in de loop van de jaren. Ze is ondertussen gescheiden en daarna opnieuw gaan samenwonen met een Nederlandse man (met kinderen). Ze heeft een pleegdochter aangenomen sinds een paar maanden. Er zijn problemen met alimentatiegeld. Er zijn problemen met niet betaalde schoolrekeningen, ziekenhuisrekeningen. Schuldbemiddelaar weigert rekening te houden met gezinssituatie. Na verschillende pogingen door MW van OCMW en werker VWAHWN blijkt het moeilijk praten met schuldbemiddelaar. Na enkele dagen doorworstelen van allerlei kaften, papieren en dossiers, blijkt dat CSR nog steeds niet is opgestart en dat nog steeds de voorbereidende fase geldt (na 7 jaar !). Een schrijven aan de arbeidsrechter wordt gericht om de situatie aan te kaarten en snel werk te maken van de start van de CSR zodat duidelijke afspraken kunnen gemaakt worden en er een zicht kan worden gegeven van de financiële situatie, want financiële afrekeningen bleven tot nu toe uit. De zitting bij de arbeidsrechter leverde op zich niet veel op. De SBM had blijkbaar genoeg omklede

redenen om steeds uitstel van opmaak plan te vragen. De zitting leverde wel een gesprek op met SBM (samen met werker VWAHWN) en start plan werd gemaakt. Bovendien bleek er reeds zoveel gespaard te zijn dat het grootste deel van de schulden kon worden afbetaald. duidelijke afspraken werden gemaakt. Wordt verder opgevolgd.

- ervaringsdeskundige via POD MI doorgestuurd met problemen rond SBM. Zeer complexe zaak (2 onroerende eigendommen, nakende echtscheiding, 3 kinderen uit 2 huwelijken, boetes rond onroerende eigendom, openstaande elektriciteit en gasrekening). Er zijn 3 advocaten betrokken : 2 pro deo's (1 voor huis, 1 voor echtscheiding, 1 SBM) Op dit moment is de zaak in voorbereiding. In september zitting op de arbeidsrechtbank om minnelijke aanzuiveringsplan te laten goedkeuren. Er werd reeds 1 maal uitstel gevraagd, omwille van complexe situatie met onroerende eigendommen. Case die onder nieuwe wet valt. Kinderkas stort sinds juni kindergeld apart aan vrouw. SBM verminderde daarop het leefgeld. Het totaal van het leefgeld blijft dus hetzelfde. Een uitgebreid budget werd niet gemaakt. In eerste gesprek vooral informatie gegeven over verschillende procedures. Mogelijkheden overlopen. Bekeken wat de logisch eerst te volgen stappen zouden zijn. Voorlopig opvolging met mail en per telefoon en via begeleiding POD MI.
- RO Dam: mevrouw krijgt brief van deurwaarder : lening afgesloten in 1987 wordt nu teruggevorderd. Op brief geen sporen van eerdere betalingen, interesten, kosten terug te vinden. Normaal speelt verjaring. Advies gevraagd aan VCS.
- Vrouw uit Boom heeft collectieve in stad X. Ze verhuist en vraagt echtscheiding aan. De collectieve wordt ontdebeld. Door verhuis wordt collectieve overgeheveld naar andere stad. Afsluitkosten bij advocaat uit stad x blijken zo exuberant hoog te liggen dat er weer 5 stappen achteruit zijn gezet en er van het spaargeld (dat genoeg was om alle schulden af te lossen) niks meer overblijft. Nieuwe advocaat heeft bemiddeld. Oorspronkelijk zou vrouw klacht neerleggen bij de orde, maar bij het bereiken van een compromis, heeft ze de klacht teruggetrokken.

1.8.3. Case onrechtmatige bedingen in contracten

In het algemeen worden in vele contracten exuberante schadebedingen of opzegbedingen bedongen die buiten proportie zijn. (zie ook telecom en energie waar dit nu wettelijk geregeld is bij overstap).

Case:

Mevrouw A. heeft tal van lichamelijke aandoeningen (die we kunnen staven met doktersattesten) (*discus Hernia, hevige zenuwpijnen in de onderste ledematen, fibromyalgie met chronische pijn en vermoeidheid en CVS*). Toch heeft zij een fitnessabonnement genomen (zij was op zoek om wat spierversterkende oefening te doen onder begeleiding), getekend op 11/06/2012, omdat de medewerker haar daar beloofd heeft dat er een

aangepast programma bestond voor mensen met haar aandoening. Omdat de maandelijkse betaling te hoog was als zij een abonnement nam voor een jaar, ging ze akkoord met een abonnement van 48 maand omdat het bedrag dan op €39 kwam. Van het programma op maat was er geen sprake en van een begeleiding al helemaal niet. zij voelt zich bedrogen, omdat deze argumenten voor doorslaggevend waren om het contract te tekenen.

Na 4 maal te gaan sporten, bleek dat zij fysiek helemaal niet in staat is om die oefeningen te doen ... Haar arts bevestigt dit ook. Met dit medisch attest is zij naar de fitness gegaan om het contract op te zeggen. Zij moest dit doormailen en dat heeft ze ook gedaan. Als antwoord kreeg ze dat haar fysieke gesteldheid en haar medische problematieken sport helemaal niet in de weg stonden en er geen geldige reden was om het abonnement stop te zetten. Dit zegt althans hun arts die Ann nooit heeft gezien. Nadien heeft zij aangetekend een brief met een uitzetting van haar situatie en de tekortkomingen van On Line Fitness opgestuurd, maar nooit een reactie op gekregen, hoewel expliciet gevraagd.

6 maand later, op 18/01/2013 krijgt zij een brief van een advocaat om haar in gebreke te stellen wegens het niet betalen. Ann had – zoals vermeld in het huisreglement - een opdracht tot domiciliëring aan de bank gegeven. Zij nam contact op met de bank en deze bevestigen dat de betaling nooit gebeurd is, aangezien de fitness de betaling nooit correct heeft aangeboden. Ann heeft echte nooit een aanmaning tot betaling gekregen. Zij was ter goeder trouw. Nu echter krijgt zij een gepeperde rekening. Zij gaat dan ook niet akkoord met de schuldvordering. Zij heeft ook naar de advocaat een aangetekend schrijven gezonden met tal van redenen waarom zij de ten laste legging ongegrond vindt. Ook hierop geen antwoord.

Deze maand biedt On Line Fitness opnieuw aan AXA bank een betaling aan ... opnieuw foutief. De bank contacteert Ann met het advies om On Line Fitness te bellen met de vraag die opdracht na te kijken.

Deze zaak wordt op dit moment is samenspraak met het Netwerk en Teledienst Ninove door een advocaat behandeld.

1.8.4. Algemeen

In totaal werden 17 cases rond schulden behandeld. Op dit moment loopt 1 via een advocaat. De meesten zijn door bemiddeling afgehandeld.

1.9. Gezin

1.9.1. Probleemstellingen

- Integrale jeugdhulp
- echtscheidingen : het niet naleven van bezoekrecht, het aanslepen van vaststellen van alimentatie, DAVO (zie ook inkomen)

1.9.2. Cases

Het thema gezin is een erg precair thema, omdat meestal ook de kinderen betrokken partij zijn en dit zeer gevoelig ligt bij tal van mensen.

Mensen die niet de gepaste gezinshulp krijgen wegens het niet juist formuleren van de vraag.

Ouders van wie het bezoekrecht niet wordt gerespecteerd, maar te bang zijn om in te grijpen.

DAVO : zie boven.

Er komen vele verhalen binnen, maar weinigen zijn geneigd om hiermee verder te gaan, wegens te precair.

1.10. Overige grondrechten

- Cultuur, vrije tijd en sport : niet direct aanleidingen.
- Internering : 1 case van internering die zo complex is, dat op dit moment geen verdere stappen worden ondernomen.
- Justitie : het gevoel niet echt gehoord te worden in de rechtbank (zeker niet zonder advocaat) , het gevoel niet goed verdedigd te worden door sommige pro deo-advocaten (te laat verzoekschriften indienen, niet opdagen voor de rechtbank, ...), het niet naleven van de Pro Deo regels (geld onder tafel vragen, geld vragen als achteraf schadevergoeding wordt toegekend, geld vragen als achteraf huis verdeeld is, ... (dit wordt in een dossier 2013 apart behandeld)

2. Samenwerkingen

2.1. Project CNTR

Op basis van gesprek met Gilles Van Impe en Angela Van de Wiele van CNTR.

- Vonnissen in cassatie worden altijd gepubliceerd. Andere vonnissen niet automatisch. Ze worden soms opgepikt door rechtsleerauteurs in betalende publicaties, maar zeker niet altijd.
- Uit rondvraag blijkt dat magistraten erg geïnteresseerd zijn om vonnissen over bepaalde materies te kunnen raadplegen.
- Manier vinden om dit materiaal te ontsluiten en te ordenen in bepaalde sleutelwoorden / ...
- Wat met vonnissen omtrent regionale materies (zoals onderwijs ?) Worden momenteel niet weerhouden.
- Groep maken van geïnteresseerden om materiaal bijeen te krijgen (zie ook hoofdstuk supra ivm wonen)
- Geïnteresseerden kunnen zowel juridisch professionelen zijn als andere belangengroepen

- Vlaams netwerk engageert zich om in samenspraak met advocaat vonnissen door te geven en ook collega – belangengroepen hier over aan te spreken.
- Rechtspraak staat online vanaf half juli 2012.

2.2.Samenwerking BJB

- 14 BJB's actief in Vlaanderen.
- afspraak gepland met Steven Gibens : expert in bijstand van mensen in moeilijkheden, onderzoeker UA en voorzitter BJB A'pen
- *verslag gesprek Steven Giebens van 6 maart 2012*
 - ***ziet niet direct heil in het samenwerken met BJB, zelfs niet nu ze hervormd zijn***
 - ***voelt meer voor een terugdringen van de advocaat naar de tweede lijn en het herwaarderen van het sociaal werk, sociale actie, eerstelijns juridische hulp die nu volledig verwaterd is***
 - ***ook in justitiehuizen, veelal doorverwijzing en nog weinig bemiddeling, eerstelijns hulp***
 - ***door doorgedreven specialisatie heeft voor- en nadelen : nadeel : sommige mensen hebben wel 3 advocaten rond 1 gezin***
- pro-deosysteem : meer en meer mensen doen beroep op pro-deosysteem. Hierdoor vermindert het aantal euro per toegekend punt. Advocaten moeten ook langer wachten op hun geld van de overheid. Dit betekent een extra moeilijkheid om advocaten via dit systeem te laten werken. Bij de verschillende advocatenbureaus waar we te luisteren gingen, ligt dit erg moeilijk. Een herziening van dit systeem dringt zich op, of het volledige failliet van de rechtstaat is in de maak !
- Progress Lawyers Network : bereidheid tot principiële samenwerking (tegen verminderd tarief, geen of weinig pro deo mogelijk). Samenwerking ook mogelijk bij wetsontwerpen, lobbywerk, GAS-boetes (zie hierboven).
- Samenwerking losse advocaten die bereid zijn een deel pro deo te werken

2.3.Vlaamse ombudsman / Kinderrechtencommissariaat

- Afspraak Vlaamse ombudsman : klachten kunnen anoniem doorgestuurd worden via het netwerk (3/5)
- Netwerk kan klachten verzamelen en zelf al eerste kwaliteitscheck doen (die anders bij ombudsdienst gebeurt)
- Kinderrechtencommissaris / ombudsdienst : klachten kunnen anoniem doorgestuurd worden via netwerk
- Gemeenschappelijke acties (zoals GAS) zijn mogelijk.
- Kinderrechtencommissariaat aangesproken rond nieuw decreet IJH.(gesprek met Marianne Rom op 24/07/2012). Zij maken dossier in het najaar. Wij mogen onze

verzuchtingen meegeven. Overleg gepland in september, na verder overleg met AR IJH en SAR WWVG.

2.4.Vlaams Centrum Schuldenlast (VCS)

- In samenwerking met VCS rond schulden in het algemeen (kan telecom zijn, koop op krediet, kosten deurwaarder, misbruiken schuldbemiddelaar, ...)
- Het Vlaams centrum heeft rond verschillende cases juridische input gegeven die kon gebruikt worden in de briefwisseling om tot een oplossing te komen of in de bespreking met de advocaat als voorbereiding.

3.Collectief vorderingsrecht van Vlaams netwerk¹¹

- Eén van de moeilijkheden in dit project is het feit dat gezinnen in persoonlijke naam de zaak moeten aanspannen en dat dit zeker voor mensen in armoede geen evidente zaak is. Beter zou zijn moest Vlaams netwerk als belanghebbende kunnen optreden in tal van zaken.
- In België bestaat het principe van 'class action cases' niet. Feit is dat de RVS vrij soepel omgaat met het aannemen van argumenten voorgelegd om het belang aan te tonen. Voor andere rechtbanken en hoven is dit zeker geen evidente zaak.
- Wetsvoorstel ingediend door Stefan van Hecke en c.s. om collectief vorderingsrecht voor verenigingen wettelijke grondslag te geven in België.
- Hoorzitting in de commissie justitie op 20/3 omtrent wetsvoorstel : Verenigde verenigingen is uitgenodigd om een presentatie te geven in de commissie. Het Netwerk gaf aanvullingen met de insteek rond mensen in armoede.
- Lobbywerk wordt verder overlegd ism de Verenigde Verenigingen en Groen / Spa
- Aanpassing van de statuten dringt zich op. Ook als wetswijziging er niet komt, zijn er teveel argumenten mogelijk om ons het niet hebben van een belang aan te wrijven. Contact genomen met Sociare en VSDC. Hebben hier niet onmiddellijk expertise rond.
- Via Werkgroep beleidsaanbevelingen Dag zonder krediet ook aanbeveling rond wetsvoorstel.

¹¹ Zie ook tekst : Onderscheid *Vorderingsrecht voor verenigingen* (une action d'intérêt collectif) en *Collectieve rechtszaak* (Class Action/ la procédure collective) en toelichting bij de verschillende wetsvoorstellen die voorliggen

4. Algemene conclusies

1. In het totaal zijn er 49 individuele cases en 2 collectieve cases behandeld in 2012. De individuele cases kwamen in 34 gevallen via buitenaf en in 15 gevallen via de werkers van verenigingen tot op het Netwerk. Met 'behandeld' bedoelen we dat er één of andere vorm van briefwisseling, bemiddeling, verdere stappen werden ondernomen door het Netwerk. Het onderzoeken, bevragen en juridisch opzoekwerk beneemt 75 % van de tijd in een zaak in beslag.
2. Er komen zeer veel vragen binnen (per mail, telefonisch, persoonlijk) naar informatie, naar vragen over alle verschillende grondrechten door zowel mensen in armoede als werkers uit verenigingen. Men kan stellen dat er een nood is aan eerstelijns juridische hulp en dat er geen antwoord gevonden wordt bij de justitiehuisen. In één vereniging is er vanuit het bestuur van de vzw een advocate die 1 keer in de maand deze functie vervuld in de vereniging.
3. Via de overleggroepen komen vele probleemstellingen binnen rond de grondrechten. Het probleem stelt zich dat het gaat over ervaringen en dat vanaf het moment dat er gevraagd wordt naar het documenteren van de probleemstelling, de documentatie niet komt. Deze documentatie is nochtans nodig om een juridisch spoor te kunnen bewandelen.
4. Vooral rond de thema's onderwijs en gezin ligt het voeren van een juridische procedure erg gevoelig. De kinderen zijn immers betrokken. Mensen zijn bang voor represailles. Vanuit de gesprekken met de werkers en in de overleggroepen is duidelijk dat de werkers (vanuit de beste bedoelingen en bescherming van de mensen) niet erg happig zijn om mee te stappen in een procedure.
5. De cases die via de werkers zijn aangebracht, komen van mensen in armoede die ervaringsdeskundigen zijn of al lang meedraaien in een vereniging. Het zijn m.a.w. mensen die al iets sterker in hun schoenen staan. De cases die van buitenaf zijn aangebracht zijn mensen die via mail of telefonisch de weg naar ons gevonden hebben, soms vanuit een vroegere ervaring binnen een vereniging, soms doorgestuurd vanuit een vereniging, soms via persoonlijk opzoekwerk via de website.
6. De cases zijn erg complex. Het zijn juridische kluwens met meerdere invalshoeken, langdurige en complexe situaties. Er is ook steeds sprake van een onrecht of een te volgen juridisch spoor. In deze complexe situatie zitten echter wel eens (maar niet altijd) elementen die de cases bezwaren. Het gaat over niet uit te klaren onduidelijkheden, het te laat hebben gereageerd op de situatie of gevraagde informatie, het maken van soms moeilijk te verdedigen keuzes (althans vanuit onze leefwereld, maar uiteraard niet vanuit de leefwereld van mensen in armoede). Dit maakt dat de juridische grond waarop de case kan gebouwd worden verzwakt en het moeilijk maakt om gelijk te halen voor de rechtbank. Dit houdt alleszins geen

waardeoordeel in, maar een weergeven van de feiten zoals ze worden gezien in een leefwereld van middenklassers, die ook de rechtbanken en commissies bevolken.

7. De verhalen en cases versterken en / of verruimen de beleidsaanbevelingen die in de overleggroepen worden opgemaakt. Sommige aanbevelingen (zoals die van de zorgverzekering) worden versterkt doordat er een nog beter zicht is op de complexe situatie door ze 1 op 1 op te volgen en alle daden te hebben gesteld (samen met de persoon in armoede) om het recht uit te putten.

5. Bijlagen

Hilde Linssen

15/03/2013